รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

วันที่รับบทความ 24/09/2566
วันที่แก้ไขบทความ 07/11/2566
วันที่ตอบรับบทความ 07/11/2566

ชัชปพงศ์ ไทยเพชร์กุล[1,*] โกศล มีคุณ[1]
ศักดิ์ชัย นิรัญทวี[1] วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 2) ศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และ 3) ศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณเสริมด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจำนวน 231 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดและแบบประเมินซึ่งเป็นมาตรประเมินค่า จำนวน 11 แบบวัด มี 4 ถึง7 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ 0.222 ถึง 0.643 ค่าความเที่ยง (α) ตั้งแต่ 0.529 ถึง 0.871 การวิเคราะห์ใช้สถิติพื้นฐานสถิติอ้างอิงและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา พบว่า 1) ปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม ปัจจัยจิตลักษณะร่วมกับปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์ อธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเอง และการปรับตัวของเด็ก และเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 38.3 2) เด็กและเยาวชนซึ่งอาศัยกับปู่ย่าตายายเป็นกลุ่มควรได้รับการพัฒนาก่อน ปัจจัยส่งเสริม คือ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่ให้ความรักมีเหตุมีผล 3) รูปแบบการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 4) รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ฯ ที่สร้างขึ้นเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมีคะแนนรายด้านร้อยละ 86.19-94.52 โดยรวมร้อยละ 89.46 สูงกว่าเกณฑ์กำหนดร้อยละ 70/75

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารการพัฒนา การพึ่งตนเอง การปรับตัว

[1,*] นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
อีเมล:ccpapong@gmail.com

[1] อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

The Model for the development of self-reliance and adaptability of the juveniles in Juvenile Detention Homes, Department of Juvenile Observation and Protection.

Received	24/09/2023
Revised	07/11/2023
Accepted	09/11/2023

Chatchapapong Thaipetkul[1], *Kosol Meekul[1]
Sakchai Nirantawee[1] Vipaporn Poovatanakul[1]

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the causal factors of self-reliance and self-adjustment behaviors of juveniles in juvenile detention homes, 2) to study the development model of self-reliance and adaptability behaviors of juveniles in juvenile detention homes, and 3) to study the management model for developing self-reliance and adaptability behaviors of juveniles in juvenile detention homes. The research methodology was quantitative research supported with a qualitative method. The samples were 231 juveniles in juvenile detention homes obtained by stratified random sampling. The research tool was a measurement and assessment form, which was a total of 11 evaluation scales with four to seven items. The item classification power (r) was between 0.222 up to 0.643. The reliabilities (α) were 0.529 up to 0.871. The data were analyzed with descriptive statistics, inferential statistics, and content analysis. The research findings revealed that 1) social situation factors, psychometric factors along with psychometric situation factors could explain self-reliance and adaptability behaviors of juveniles in juvenile detention homes for more than 38.3 percent. It was also found that 2) juveniles living with grandparents were at-risk groups that should be developed first by being raised by a loving and reasonable family. 3) The development model of self-reliance and adaptability

[1, *] Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, College of Management, University of Phayao, Bangkok Campus
e-mail: ccpapong@gmail.com

[1] Educational Administration Program, College of Management, University of Phayao, Bangkok Campus

behaviors of juveniles was consistent with empirical data. 4) The management model for developing self-reliance and adaptability behaviors of juveniles was feasible in practice with scores for each aspect of 86.19–94.52 percent, with an overall score of 89.46, higher than the required criteria of 70/75 percent.

Keywords: management model for development; self-reliance; adaptability

บทนำ

ประเทศทั่วโลกมุ่งหวังให้ประชาชนของตนมีความเป็นอยู่ที่ดีและพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าในทุกด้านองค์การสหประชาชาติประกาศการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goal: SDGs) โดยทรัพยากรมนุษย์เป็น 1 ใน 5 มิติสำคัญ ได้แก่ คนหรือมิติสังคม (People) มิติเศรษฐกิจ (Prosperity) มิติสิ่งแวดล้อม (Planet) มิติสันติภาพและสถาบัน (Peace) และมิติหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) (สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 (ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 บทที่ 40, น.1) บัญญัติในมาตรา 71 ระบุว่า รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ และความสามารถสูงขึ้นและมาตรา 65 กำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติเพื่อมุ่งเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนยุทธศาสตร์ชาติกำหนด 20 ปี เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2561- พ.ศ. 2580 โดยการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เป็น 1 ใน 6 ยุทธศาสตร์ชาติที่สำคัญดำเนินการสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งปัจจุบันเป็นฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาคนให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน

รัฐให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนที่มีสภาพจิตใจและพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เด็ก และเยาวชนบางส่วนกระทำผิดตามกฎหมายพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 กำหนดการเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ในหมวด 12 และมาตรา 142 ให้ส่งเด็กและเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่กำหนด ได้แก่ สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นหน่วยงานมีหน้าที่แก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และให้การศึกษามีจริยธรรมและความรู้อาชีพที่เหมาะสมกับอายุ เพศ สภาพร่างกายและจิตใจ (สหรัฐ กิติศุภการ, 2562, น. 337) ดังนั้น หากสังคมให้โอกาสเด็กและเยาวชนกลุ่มพิเศษนี้ โดยการแก้ไขปรับปรุงและเสริมสร้างจิตลักษณะและพฤติกรรมที่เหมาะสมย่อมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพในอนาคต

ปัจจุบันสังคมไทยยังประสบปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชน ดังงานวิจัยของตะวันฉายมิตรประชา (2557, น. 34-46) พบว่าเด็กและเยาวชนก่อการทะเลาะวิวาท เสพและค้ายาเสพติดส่งผลเกิดเสียหายทั้งร่างกายชีวิตทรัพย์สินและกระทบครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยสังคมย่อยที่สุดของชุมชน ข้อมูลกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2563) จากการติดตามดูแลพฤติกรรมเด็กและเยาวชนระยะสองปีแรกหลังปล่อยตัว พบว่าเด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำโดยสาเหตุสำคัญคือ สภาพแวดล้อมทางสังคมมีสถานะครอบครัวยากจนจำเป็นต้องพึ่งผู้อื่น การคบกลุ่มเพื่อนที่หารายได้โดยวิธีการไม่สุจริต การขาดการเรียนรู้ และทักษะการดำรงชีพ เด็กและเยาวชนมีลักษณะจิตใจที่มักรู้สึกว่าตนเองต่ำต้อย และสังคมไม่ยอมรับขาดความมั่นใจในการคิดแก้ปัญหา และลักษณะพฤติกรรมไม่ปรับตัวกับการดำเนินชีวิตซึ่งต่างจากกิจกรรมของเด็กและเยาวชนปกติทั่วไป

การพัฒนาคนให้มีคุณภาพย่อมมีรากฐานจากเด็กและเยาวชนที่ดีมีคุณภาพ และจากการประมวลเอกสาร แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อกลับคืนสู่สังคม พบลักษณะสำคัญสองประการที่ควรได้รับการพัฒนาคือ ความสามารถในการพึ่งตนเองลดการพึ่งผู้อื่น และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมแวดล้อม การพัฒนาลักษณะหรือพฤติกรรมสำคัญดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้จากงานวิจัยในการกำหนดเนื้อหาและใช้ความรู้ที่เป็นสหวิทยาการเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน แต่สำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนยังต้องการองค์ความรู้ที่เฉพาะเจาะจงและเพิ่มเติมการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเหมาะสม งานวิจัยนี้จึงได้ศึกษาและสร้างรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเอง และการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อนำไปส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี มีคุณภาพและมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
2. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
3. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สมมุติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม 4 ประการ ได้แก่ การมีตัวแบบคนใกล้ชิด การสนับสนุนทางสังคม การรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว และปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม 3 ประการ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว สามารถอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 และปัจจัยทั้งสองด้านร่วมกันสามารถอธิบายพฤติกรรมฯไม่น้อยกว่าร้อยละ 40
2. ปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ประการ ได้แก่ การเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว และทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว เมื่อร่วมกับปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม และปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม สามารถอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 (Cohen, 1977, pp. 413-414 อ้างอิงใน ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2550, น. 108)

3. การวิจัยสามารถระบุกลุ่มเด็กและเยาวชนที่สมควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนเป็นกลุ่มเสี่ยง และสามารถระบุปัจจัยสำคัญที่กลุ่มเสี่ยงควรได้รับการพัฒนาเป็นปัจจัยปกป้องเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

4. รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. รูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่พัฒนาขึ้น ผ่านเกณฑ์ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่กำหนดรายด้านและโดยรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 70/75

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยคือ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 77 จังหวัดและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน 20 ศูนย์ จำนวน 6,825 คน (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2565) กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกฯจังหวัดระยอง ศูนย์ฝึกฯบ้านบึงจังหวัดชลบุรี และศูนย์ฝึกฯจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 231 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) (Best & Kahn, 1993, pp.12-17). โดยเลือกจากเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อมาสุ่มเลือกเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง บ้านบึง ชลบุรี และนครราชสีมาการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องจำนวนตัวแปรที่ใช้ในการวัด 1 ตัวแปรต่อ 10 ตัวอย่าง (สุวิมล ว่องวิชัย และนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2546, น. 121) การวิจัยนี้มี 11 ตัวแปร ต้องใช้ตัวอย่างไม่น้อยกว่า 110 ตัวอย่าง เนื่องจากมีการวิเคราะห์กลุ่มย่อย จึงกำหนดขนาดตัวอย่างเพื่อเลือกมาวิจัยไม่น้อยกว่า 220 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบวัดมาตรประเมินรวมค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” จำนวน 11 แบบวัด แต่ละแบบวัดมีข้อความ 4 ถึง 7 ข้อ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและปรับปรุงมี 8 แบบวัด และแบบวัดที่มีผู้วิจัยอื่นสร้างไว้ 3 แบบวัด แบบวัดค่าอำนาจจำแนก 0.222 ถึง 0.643 ค่าความเที่ยงที่คำนวณโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (α) 0.529 ถึง 0.871

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2565 ถึง เดือนสิงหาคม 2565

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีทั้งสถิติเชิงบรรยายและสถิติอ้างอิง โดยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และสถิติอ้างอิงเพื่อทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression) สถิติทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis)

การวิจัยระยะที่ 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นเช่นเดียวกับระยะที่ 1 แต่การวิจัยระยะที่ 2 ในการสร้างและประเมินรูปแบบฯ ผู้มีบทบาทสำคัญ เริ่มจาก (1) ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะความคิดเห็นจากผลวิจัยระยะที่ 1 เพื่อสร้างเป็นรูปแบบการบริหารการพัฒนาฯในกรอบของการบริหารวงจรคุณภาพ (PDCA) และหลักการบริหารจัดการทรัพยากร (4M) เลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจงเป็นผู้มีคุณสมบัติที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 10 คน ต่อมา (2) ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ประเมินรูปแบบการบริหารโครงการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวจากข้อสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจงเป็นผู้มีคุณสมบัติที่มีความรู้และประสบการณ์สูงในการบริหารพัฒนา อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบสอบถามข้อเสนอแนะความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ (2) แบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบการบริหารฯจากข้อคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาเก็บรวบรวมแบบสอบถามข้อเสนอแนะความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและแบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2566 ถึง เดือนมิถุนายน 2566

4. การวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามข้อเสนอแนะความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แบบประเมินรูปแบบการบริหารฯสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้สถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1

เริ่มจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีการบริหารวงจรคุณภาพ (Deming, 1986, อ้างอิงใน นิรุธ บัณฑิโต, 2557, น. 37) และทฤษฎีเชิงระบบ (Bertalanffy, 1973,p. 53 อ้างอิงใน จันทรานี สงวนนาม, 2545, น. 84) และหลักการบริหารจัดการทรัพยากร (Griffin, 1996, pp. 1-29 อ้างอิงใน เสกมนต์ สัมมาเพ็ชร์, 2559, น. 6) งานวิจัยนี้กำหนดกรอบการศึกษาโดยทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model) โดย (Magnusson & Endler, 1977, pp. 50-53. อ้างอิงใน

ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2558, น. 89) และเสริมด้วยแนวคิดตัวแปรต่าง ๆ เช่น การดำรงชีวิต การพึ่งตนเอง (Nasango and Musungu, 2009, pp. 111-116; อ้างอิงในจิราพร เซ็นหอม, 2562, น. 12-23) รวมทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นในสังคมไทยคือ ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2526; 2538 อ้างอิงใน ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2550, น. 93-94) ทำให้สามารถสร้างความชัดเจนของตัวแปรต่าง ๆ ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการพึ่งตนเองและพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และตัวแปรอิสระหรือตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคมมี 4 ตัวแปร ได้แก่ การมีตัวแบบคนใกล้ชิด การสนับสนุนทางสังคม การรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว 2) กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิมมี 3 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการมีวินัยในการพึ่งตนเองและการปรับตัว 3) กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์มี 2 ตัวแปร ได้แก่ การเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว และทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและการปรับตัว

ผลวิจัยระยะที่ 1

1.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่ากลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคมและกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิมอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 26.9 และ 25.9 ตามลำดับ กลุ่มตัวแปรทั้งสองร่วมกันอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 36.8 และเมื่อรวมกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคมและกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม พบว่าอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 38.3 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าสถิติการอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรปัจจัยชุดต่าง ๆ

	ตัวแปร	ชุดตัวแปร					
		ชุดที่ 1 (A/B)		ชุดที่ 2 (A+B)		ชุดที่ 3 (A+B+C)	
		สัมประสิทธิ์มาตรฐาน β	t	สัมประสิทธิ์มาตรฐาน β	t	สัมประสิทธิ์มาตรฐาน β	t
A	การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว	.383	6.620**	.250	4.225**	.224	3.752**
	การสนับสนุนทางสังคม	.215	3.737**	.186	3.446**	.164	3.016**
	การมีตัวแบบคนใกล้ชิด	.168	2.918**	.165	3.072**	.126	2.248*
	การรับอิทธิพลจากสื่อ	-	-	-	-	-	-

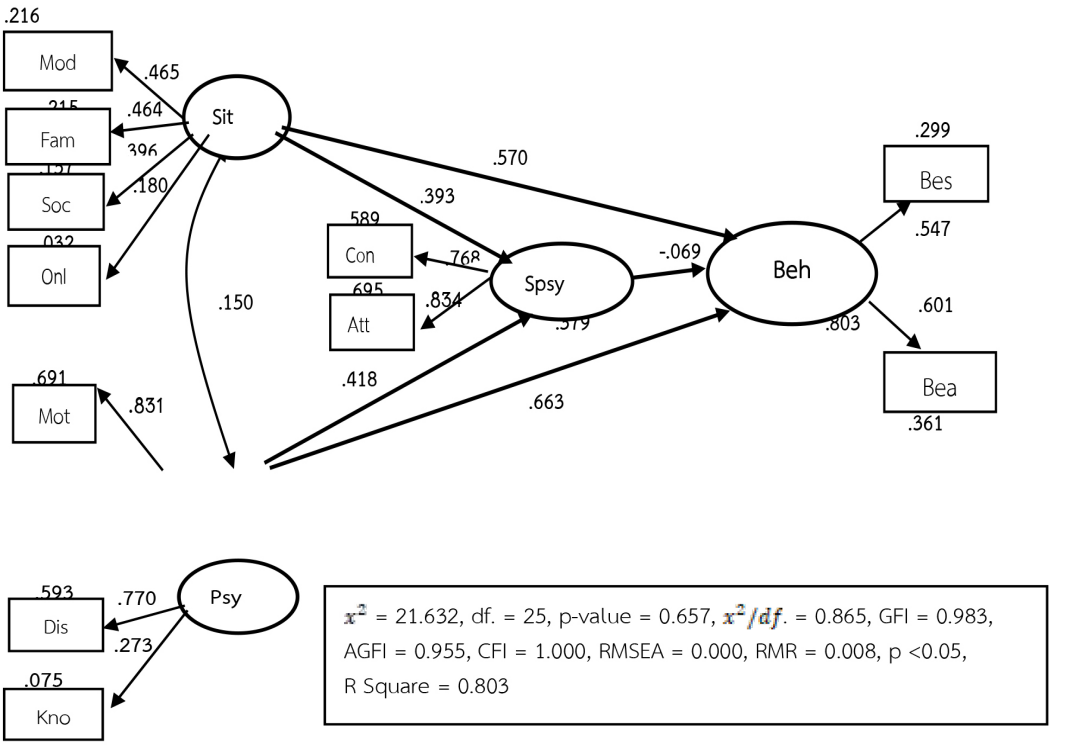
ตาราง 1 ค่าสถิติการอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้วยกลุ่มตัวแปรปัจจัยชุดต่าง ๆ (ต่อ)

	ตัวแปร	ชุดตัวแปร					
		ชุดที่ 1 (A/B)		ชุดที่ 2 (A+B)		ชุดที่ 3 (A+B+C)	
		สัมประสิทธิ์มาตรฐาน β	t	สัมประสิทธิ์มาตรฐาน β	t	สัมประสิทธิ์มาตรฐาน β	t
B	การมีวินัยในการพึ่งตนเองและปรับตัว	.246	3.294**	.230	3.888**	.215	3.640**
	ความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและปรับตัว	.225	3.838**	.214	3.922**	.211	3.915**
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	.202	2.691**	-	-	-	-
C	การเชื่ออำนาจในตนในการพึ่งตนเองและปรับตัว					.138	2.329*
	ทัศนคติต่อการพึ่งตนเองและปรับตัว					-	-
	ค่า R^2	.269 และ .259		.368		.383	

ตัวแปรตาม: พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว
***มีนัยสำคัญที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01**

ผลการวิเคราะห์กลุ่มเด็กและเยาวชนที่สมควรได้รับการพัฒนาก่อนได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่กับปู่ย่าตายายหรือญาติ (เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่กับพ่อและแม่) โดยปัจจัยส่งเสริมที่ควรให้ความสำคัญสำหรับกลุ่ม ดังกล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว แต่ก็ส่งผลค่อนข้างน้อย (อธิบายพฤติกรรมได้ร้อยละ 3.4)

1.2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยการวิเคราะห์ข้อมูล (ซึ่งมีการปรับรูปแบบบางส่วนจากรูปแบบตั้งต้น) พบว่าโมเดลมีค่าสถิติที่ยอมรับได้กล่าวคือ ค่า χ^2 = 21.632, df. = 25, p-value = 0.657, χ^2/df. =0.865, ค่า GFI = 0.983, ค่า AGFI =0.955, ค่า CFI = 1.000, ค่า RMSEA =0.000, ค่า RMR = 0.008 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดคือ χ^2/df<2, RMSEA และ RMR <0.05 และดัชนี GFI, AGFI, CFI>90 สรุปได้ว่ารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และสามารถอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวได้ร้อยละ 80.3 {(R^2 of Model (Beh) = 0.803)} ดังภาพ 1

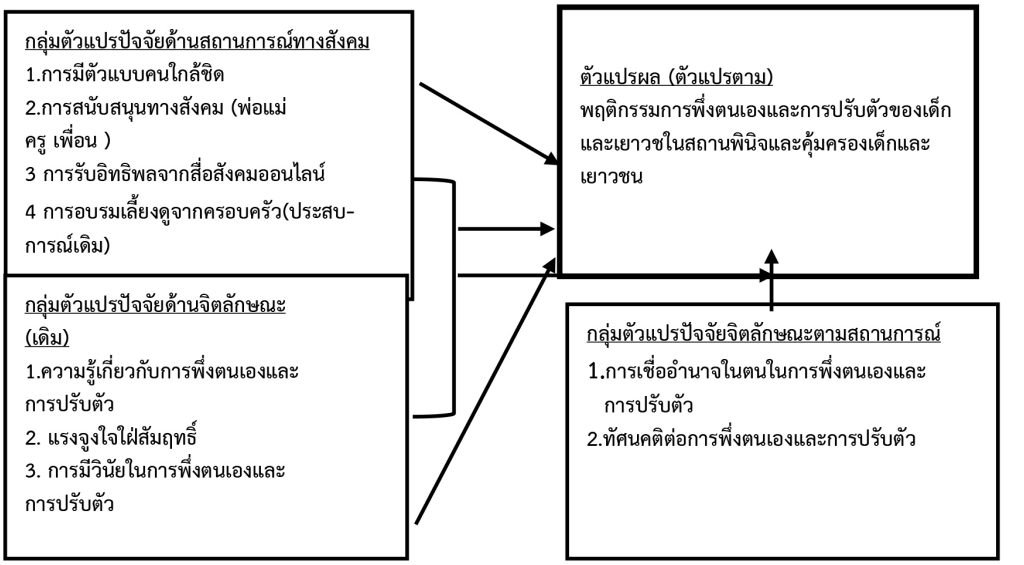
ภาพ 1 รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ผลวิจัยระยะที่ 2

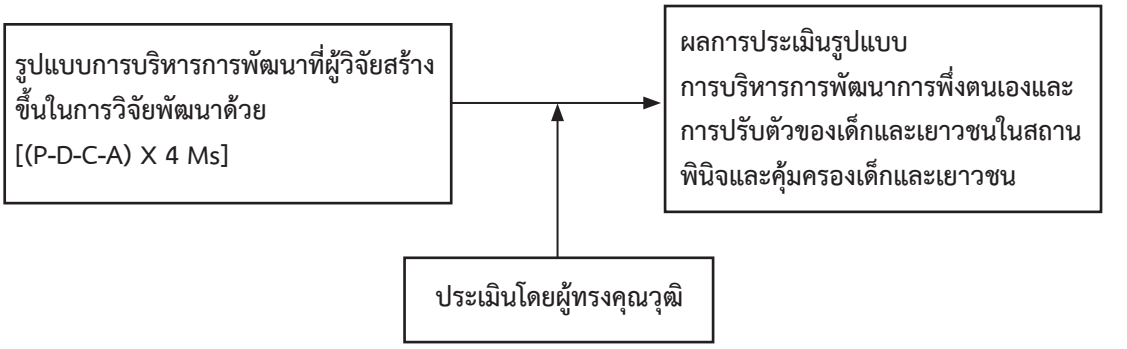
ผลการวิเคราะห์รูปแบบการบริหาร การพัฒนาพฤติกรรม การพึ่งตนเอง และการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนพบว่า “รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน”ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากผลการวิจัยระยะที่ 1 และจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญใน 16 ประเด็นคำถามตามแนวพัฒนาวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) และหลักการจัดการทรัพยากร (4M) ในความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยส่วนแรกคือ รูปแบบฯดำเนินการโดยผู้บริหารหน่วยงาน มีผลการประเมินรายด้านคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.19-94.52 และมีค่าเฉลี่ยโดยรวมร้อยละ 89.46 ซึ่งผ่านเกณฑ์ประเมินที่กำหนดรายด้านและโดยรวมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70/75 ตามลำดับ ในส่วนที่สองคือประเมินรูปแบบการพัฒนาโดยใช้โปรแกรมการฝึกอบรมดำเนินงานโดยฝ่ายคณะทำงาน ผลการประเมินรายด้านคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 88.39-90.36 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.46 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดรายด้านและโดยรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 70/75 ตามลำดับ กล่าวได้ว่า รูปแบบการบริหารการพัฒนา

การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดรายด้านและโดยรวมร้อยละ 70/75 ตามลำดับ

การเชื่อมโยงตัวแปรพฤติกรรมซึ่งเป็นตัวแปรผลกับกลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุทั้ง3ด้านเป็นดังภาพ 2 ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 1 เมื่อผ่านการดำเนินระยะที่ 1 จะมีการสร้างรูปแบบการบริหารการพัฒนาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนและทำการประเมินรูปแบบดังกล่าว โดยกรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 2 เป็นดังภาพ 3 ตามลำดับ

ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ภาพ 3 กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 2 การสร้างและการประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเอง และการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีผลวิจัยที่สำคัญที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การวิจัยพบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุ ได้แก่ ตัวแปรเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ทางสังคมและด้านจิตลักษณะเดิม สามารถอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 26.9 และร้อยละ 25.9 ตามลำดับ ผลดังกล่าวสนับสนุนสมมุติฐานที่ 1 (ส่วนแรก) ของการวิจัยที่คาดว่าทำนายได้มากกว่าร้อยละ 25 และตัวแปรเชิงสาเหตุสองด้านร่วมกันสามารถอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ36.80ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 (ส่วนหลัง) ตั้งไว้ร้อยละ 40 และเมื่อเพิ่มตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ร่วมกับตัวแปรทั้งสองด้านสามารถอธิบายพฤติกรรมฯ ได้เพิ่มเป็นร้อยละ 38.30 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 กำหนดว่าต้องเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 (Cohen, 1977, pp. 413-414 อ้างอิงใน ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2550, น. 108) ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ตัวแปรปัจจัยทั้งสองกลุ่มแรกมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่กลุ่มที่สามมีบทบาทไม่ชัดเจนซึ่งอาจต้องมีการแสวงหาตัวแปรใหม่ในกลุ่มนี้ งานวิจัยที่พบผลเช่นเดียวกัน ดังงานวิจัยของ ยุทธภูมิ เอียดเปรียว (2563, น. 111-128) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการปรับตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา พบว่าตัวแปรด้านสถานการณ์ คือ การเห็นแบบอย่างจากเพื่อนและด้านจิตลักษณะเดิมคือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถอธิบายได้ร้อยละ 33.5 และเมื่อเพิ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ประการ คือ การเชื่ออำนาจในตนและทัศนคติต่อความพอเพียงอธิบายได้ร้อยละ 38.30 เช่นเดียวกับสิริพร บุญพา (2562, น. 107-109) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการพัฒนาความพอเพียงด้านการปรับตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมอย่างพอเพียงอธิบายพฤติกรรมพอเพียงได้ร้อยละ 37.8 และเมื่อรวมกับกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมคือ การมีวินัยในตนและกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ได้แก่ ความเชื่ออำนาจในตน ทัศนคติต่อความพอเพียง สามารถอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนได้ร้อยละ 39.6 และในงานวิจัยของจิราพร เซ็นหอม (2562, น. 106-108) อธิบายการพึ่งตนเองของนักศึกษานอกระบบ ในกรุงเทพมหานคร ด้านกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมร่วมกับกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม สามารถอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองได้ร้อยละ 41.7 และเมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถอธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองได้ร้อยละ 45.6

นอกจากนี้งานวิจัยนี้พบกลุ่มสมควรได้รับการพัฒนาก่อน คือ เด็กและเยาวชนที่อาศัยกับปู่ย่าตายายหรือพี่น้องและปัจจัยที่สมควรส่งเสริมกลุ่มนี้คือการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมร้อยละ 3.4 เป็นไปตามสมมุติที่ 3 สามารถระบุกลุ่มเสี่ยงและปัจจัยสำคัญของกลุ่มที่ควร

ได้รับการพัฒนาดังงานวิจัยของกุสุมาลี โพธิปัสสา และคณะ (2563, น. 154-167) ที่ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูเด็กของปู่ย่าตายายในครอบครัวข้ามรุ่น พบว่าการอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เนื่องจากปู่ย่าตายายใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปู่ย่าตายายที่อ่านหนังสือไม่ออกและมีการศึกษาน้อยไม่สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากขึ้น และควรส่งเสริมด้วยการอบรมเลี้ยงดูที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของตรงกมล สนามเขต และดุจเดือน พันธุมนาวิน (2559, น. 164-171) ที่ศึกษานักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวด้วยความรักสนับสนุนและการใช้เหตุผล รวมถึงการมีแบบอย่างและลักษณะการควบคุมตนการมีวินัยในตน ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีภูมิคุ้มกันที่ดี และพฤติกรรมเสี่ยงที่ไม่เหมาะสมน้อยกว่าเด็กและเยาวชนที่ได้รับการลงโทษทางกาย จิตใจ หรือเลี้ยงดูแบบควบคุม

ประการที่ 2 การศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน พบว่ารูปแบบการพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนฯ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการพึ่งตนเอง และการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 80.3 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ 4 คาดว่ารูปแบบการพัฒนาฯ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งแสดงให้เห็นความเหมาะสมในการเลือกตัวแปรกลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุมาศึกษาและผลดังกล่าวยังสนับสนุนแนวคิดความสัมพันธ์ของตัวแปรในรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model) ของ (Magnusson & Endler, 1976, pp. 50-53. อ้างอิงใน ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2558, น. 89) ซึ่งมีตัวแปรผลเป็นพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยก่อนหน้าที่ศึกษารูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุสถานการณ์ทางสังคมและจิตลักษณะต่าง ๆ เช่น งานวิจัยของจิราพร เซ็นหอม (2562, น. 116) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการพึ่งตนเองของนักศึกษานอกระบบในกรุงเทพมหานคร พบว่ารูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของการพึ่งตนเองของนักศึกษานอกระบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ระดับดี โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการพึ่งตนเองของนักศึกษานอกระบบในกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 88.6 ขณะที่งานวิจัยของสิริพร บุญพา (2562, น. 129) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่ารูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงและการปรับตัวซึ่งใช้เป็นกรอบแนวคิดการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมชุมชนรอบข้างของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมความพอเพียงได้ร้อยละ 65

ประการที่สามการวิจัยพบว่ารูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่พัฒนาขึ้น มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

โดยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดรายด้านและโดยรวม ร้อยละ 70/75 ตามลำดับเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 5 คาดว่ารูปแบบการบริหารฯผ่านเกณฑ์ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่าร้อยละ 70/75 สามารถอภิปรายได้ว่า รูปแบบการบริหารการพัฒนาฯที่ศึกษานี้ ได้พัฒนาจากองค์ความรู้ที่น่าเชื่อถือจากการวิจัยระยะที่ 1 ที่พบปัจจัยเชิงสาเหตุของการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และมีการตรวจสอบรูปแบบพบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเสริมด้วยข้อเสนอแนะความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการพัฒนาเด็กและเยาวชน ทำให้รูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีความชัดเจน ผู้ทรงคุณวุฒิจึงประเมินความเหมาะสมของรูปแบบค่อนข้างสูง ซึ่งรูปแบบการบริหารการพัฒนานี้ มีความน่าเชื่อถือในการนำไปใช้จริงเนื่องจากเป็นการพัฒนาที่มีพื้นฐานทางวิชาการมีโอกาสสำเร็จสูงกว่าโครงการพัฒนาทั่วไปที่ขาดพื้นฐานทางวิชาการดัง Nation et al. (2003, pp. 449-456) ที่เห็นว่า การพัฒนาโครงการที่สำเร็จควรมาจากพื้นฐานทางวิชาการ ผลวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้าที่ศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาที่ประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยผู้ทรงคุณวุฒิดังเช่น งานวิจัยของจิราพร เซ็นหอม (2562, น. 125) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการพึ่งตนเองของนักศึกษานอกระบบในกรุงเทพมหานคร พบว่า การนำรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการพึ่งตนเองของนักศึกษานอกระบบ ในกรุงเทพมหานคร มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ค่าเฉลี่ยรวมร้อยละ 90.52 ขณะที่งานวิจัยของสิริพร บุญพา (2562, น. 144) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงซึ่งใช้เป็นกรอบแนวคิดการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมชุมชนรอบข้างของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่ารูปแบบการบริหารการพัฒนามีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยรายด้าน ตั้งแต่ร้อยละ 90 ถึง 92.14 และค่าเฉลี่ยโดยรวมร้อยละ 90.89

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. นักพัฒนา ครู หรือฝ่ายบริหารสามารถนำรูปแบบการบริหารการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็ก และเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นองค์ความรู้ เพื่อนำไปปรับใช้กับเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาด้านการเรียน การคบเพื่อนหรือการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ

2. ผู้บริหารหน่วยงานหรือโครงการพัฒนาที่สนใจเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน อาจนำรูปแบบการบริหารการพัฒนาประกอบในการกำหนดนโนบายหรือแผนการพัฒนาเพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมกับปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมและปัจจัยจิตลักษณะกับเด็กและเยาวชนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานตน

3. ครูฝึกอบรมอาจใช้องค์ความรู้ในงานวิจัยนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมพฤติกรรมการพึ่งตนเอง และการปรับตัวของเด็กและเยาวชนมีทิศทางตรงประเด็นและได้ประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรแสวงหาตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่อาจสามารถอธิบายหรือทำนายพฤติกรรมฯ และผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้อย่างชัดเจนขึ้น

2. ควรทำการวิจัยเชิงทดลองกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนโดยสร้างตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญ เพื่อนำไปพัฒนาทักษะการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนที่ศึกษา

บรรณานุกรม

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2563). **รายงานสถิติเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมฯ ปี 2563**. ค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2566จาก https://www.djop.go.th/index.php/home.

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2565). **รายงานสถิติเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมฯ ปี 2565.** ค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2566 จากhttps://www.djop.go.th/index.php/home.

กุสุมาลี โพธิปัสสา และคณะ. (2563). การเลี้ยงดูเด็กของปู่ย่าตายายในครอบครัวข้ามรุ่น.**วารสารโรงพยาบาลสกลนคร.** 23 (2), น. 154-167.

จันทรานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพ้อยท์.

จิราพร เซ็นหอม. (2562). **รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการพึ่งตนเองของนักศึกษานอกระบบในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา.

ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2550). รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม และแนวทางการตั้งสมมติฐาน ในการวิจัยสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ในประเทศไทย. **วารสารพัฒนาสังคม**. 9 (1), น. 85-117.

ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2558). รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) และแนวทางการตั้งสมมุติฐาน ในการวิจัยสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ในประเทศไทย.**วารสารพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร.** 9(1), น. 4-9.

ตรงกมล สนามเขต และดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2559). จิตลักษณะปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. **วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา**. 8 (1), น. 164-171.

ตะวันฉาย มิตรประชา. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเยาวชนภายหลังการปล่อยตัว. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี.** 6(1), น. 34-46.

นิรุธ บัณฑิโต. (2557). **การนำเสนอแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิ่ง**. วิทยนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ยุทธภูมิ เอียดเปรียว. (2563). ลักษณะทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**. 6 (2), น. 111-128.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560. (2560, 6 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 134 ตอน 40, น.1.

สหรัฐ กิติศุภการ. (2562). **คำอธิบายพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สิริพร บุญพา. (2562). **รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษาวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา.

สุวิมล ว่องวิชัย และนงลักษณ์ วิรัชชัย. (2546). **แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์.** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสกมนต์ สัมมาเพ็ชร. (2559). **ทรัพยากรการบริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานกับของเจ้าหน้าที่ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.

สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). **กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ปี พ.ศ. 2565 - พ.ศ. 2570.** ค้นเมื่อ 27 กันยายน 2566, จาก https://www.nesdc.go.th/main.php?fileame=plan13.

Bertalanffy, L. (1973). The meaning of general system theory. **General system theory: Foundationsdevelopmentapplications**. 30 (1), p.53.

Best, J., & Kahn, J.V. (1993). **Research in Education.** (8th ed). Boston: Allyn and Bacon.

Cohen, J. (1977). **Statistical Power Analysis for The Behavioral Sciences**. New York: Academic Press.

Deming, W. Edwards. (1986). **Out of Crisis**. Cambridge: MIT Press.

Griffin, R.W. (1996). **Management** (11 th ed). Houghton: Erin Joyner.

Magnusson, D., & Endler, N.S. (1977). **Personality at the Crossroads: Current Issues in Interactional Psychology**. New Jersy: Lawrence Erlbaum Associated publishers.

Nasago, J.W. & Musung, L.L. (2009). The implications of Nyererre'Theory of Education to Contemporary Education in Kenya. **Educational Research and Reviews**. 4 (4), pp. 111-116.

Nation, M., Crusto, C., Wanderman, A., Kupffer, K. L., Seybolt, D., Morrissey-Kane, E., & Davino, K. (2003). What works in prevention principles of effective prevention programs. **American Psycholo gist**. 58 (6/7), pp. 449-456.